

**Білім беру ұйымдарының педагог-психологтарының қызметін
ғылыми-әдістемелік қамтамасыз етуге бағытталған практикалық
психология ресурстық орталығының ережесі**

КІРІСПЕ

Қазіргі қазақстандық қоғам әлемнің көптеген дамыған елдеріне тән елеулі демографиялық, экономикалық және технологиялық трансформациялар кезеңін бастан өткеруде. Ақпараттық технологияларды дамыту, бір жағынан, ақпараттың қол жетімділігіне, ал екінші жағынан - Балалар әлемі мен ересектер әлемі арасындағы шектердің жойылуына, яғни балалық шақтың қорғалмауына алып келеді. Өскелең ұрпақтың әлеуметтенуіне елеулі әсер ететін жағымсыз факторлар әлеуметтік және ақпараттық ортаның жоғары агрессивтілігі, экстремизм мен терроризм қатерлерінің және басқа да бейәлеуметтік факторлардың өзектілігі сияқты жаһандық құбылыстар болып табылады.

Бұл өзгерістер жаңа қауіп-қатерлерге алып келеді, балаларды тез өзгертін жағдайларда өмірге дайындауға жоғары талаптар қояды, сыни ойлауды, жаңа өмірлік ұстанымдарды қалыптастыруды, оң құндылықтары бар тұлғаны дамытуды, өзіне және өз тағдырына жауапкершілікті алуға қабілетті жауапты азаматты қалыптастыруды талап етеді. Өзгермелі қоғам жағдайында балалардың толыққанды және еркін дамуға құқығын іске асыру ерекше маңызды болып табылады. Қалыптасқан жағдайда білім беру жүйесіне қойылатын талаптар артады, өйткені елдің бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз ету үшін инновациялық экономиканы, қоғам мен мемлекетті дамытудың маңызды әлеуметтік-экономикалық факторы ретінде адами капитал маңызды болады. ҚР Білім беру жүйесіндегі психологиялық қызмет-Бала құқықтары туралы БҰҰ Конвенциясымен және адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясымен декларацияланатын бала құқығын қамтамасыз ететін маңызды тетіктердің бірі.

Қазіргі балалар мен жасөспірімдердің дамуының жаңа әлеуметтік-мәдени жағдайы білім беру ұйымдарын психологиялық қамтамасыз етудің мүлдем жаңа міндеттерін қояды. Психологиялық білім беру қызметінің бұрынғы міндеттеріне - қалыпты, үйлесімді психикалық даму үшін жағдай жасау - білім беру ортасының психологиялық қауіпсіздігіне, "қауіп тобындағы" балаларды психологиялық қолдауға, ауыр өмірлік жағдайдағы балаларға көмек көрсетуге, шұғыл психологиялық көмек жүйесін әзірлеуге және т.б. байланысты міндеттер қосылады. Қазіргі қазақстандық мектеп инклюзивтік білім берумен, оқушылар контингентінің мультимәдениеттігімен, балалар мен жасөспірімдердің танымдық және әлеуметтік дамуының біркелкі емес деңгейімен байланысты білім беру және тәрбие проблемаларының жаңа үлгісімен бетпе-бет келеді. Осының барлығы білім беру ұйымдарында толыққанды психологиялық қызметті және педагог-психологтардың әдістемелік бірлестігін немесе білім берудің Практикалық психология орталығын дамытуға қуатты әлеуметтік сұранысты қалыптастырады.

Білім беру ұйымдарындағы педагог-психологтар қызметінің қазіргі жай-күйін талдау барлық жетістіктеріне қарамастан, өз шешімін талап ететін проблемалардың тұтас кешені бар екенін көрсетеді. Біріншіден, педагог-психологтар қызметінің деңгейі мен сапасы, психология кабинеттерінің материалдық-техникалық жабдықталу жағдайы біркелкі емес. Екіншіден, педагог-психологтар жұмысының мақсаттарын, міндеттерін, мазмұнын, әдістерін анықтауда олардың білім беру ұйымдарындағы орны мен мәртебесін анықтауда бірыңғай тәсіл жоқ. Үшіншіден, білім беру ұйымдарының педагог-психолог қызметінің нормалары мен стандарттары әзірленбеген, диагностикалық құралдардың бірлігі жоқ. Төртіншіден, білім беру ұйымдарының педагог-психологтарының біліктілігін арттырудың бірыңғай жүйесі қалыптасқан жоқ. Бесіншіден, білім беру ұйымдарының педагог-психологтарының қызметін үйлестірудің бірыңғай жүйесі жоқ.

ҚР Білім беру жүйесіндегі психологиялық қызметтің жаңа міндеттері «Білім туралы Заң» және ҚР білім беруді дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған бағдарламасын іске асыру баланың жеке басы мен қабілеттерін жан-жақты дамытуға бағытталған; оқушыларды төзімділік, бірлік және келісім рухында еркін қоғамда белсенді саналы өмірге дайындау. Осы міндеттерді іске асыру педагог-психологтардың қызметін жетілдіру және педагогпсихологтың қызметіне тиісті мәртебе беру арқылы білім беру ұйымдарында оқу-тәрбие процесін психологиялық сүйемелдеудің рөлін арттыруды көздейді.

1. Жалпы ережелер

1.1. Білім берудің практикалық психологиясының ресурстық орталығы «Қостанай қаласы әкімдігінің білім бөлімі» ММ құрылымдық бөлімшесі болып табылады.

1.2. Ресурстық орталық қызметінің негізгі мақсаты-педагог-психологтардың қызметін ұйымдастырушылық және ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету, олардың кәсіби құзыреттілік деңгейін жетілдіру.

1.3. Ресурстық орталық Қостанай қаласының білім беру ұйымдарының басқа да әдістемелік бірлестіктерімен өзара іс-қимыл жасайды.

1.4. «Қостанай қаласы әкімдігінің білім бөлімі» ММ басшысы тағайындайтын ресурстық орталықтың басшысы жұмысқа жауапты болып табылады.

1.5. Ресурстық орталықтың қызметі БҰҰ Бала құқықтары туралы конвенциясымен, ҚР Конституциясымен және ҚР Заңдарымен, ҚР Президентінің жарлықтарымен, ҚР Үкіметінің шешімдерімен, ҚР Білім және ғылым министрлігінің, Білім және тәрбие мәселелері бойынша білім басқармасы органдарының бұйрықтарымен, «Қостанай қаласы әкімдігінің білім бөлімі» ММ басшысының бұйрықтары мен өкімдерімен регламенттеледі.

2. Білім беру ұйымдарының тәжірибелік психологиясының ресурстық орталығының міндеттері:

2.1. Ақпараттық қызмет.

- Білім беру саласындағы нормативтік құжаттарды тарату мақсатында зерттеу;
- отандық және шетелдік психологиялық және педагогикалық ғылымның жаңа жетістіктерін тарату мақсатында зерттеу;
- психология бойынша жаңа әдебиетпен (педагогикалық, арнайы, жас ерекшелік, клиникалық, әлеуметтік), әдістемелік және авторлық әзірлемелермен және бағдарламалармен таныстыру.
- бюджеттік және шарт негізінде біліктілікті арттыру курстарын ұйымдастыратын мекемелердің жоспарларымен таныстыру.
- ресурстық орталықтың қызметі туралы ақпаратты түрлі арналар (сайт, электрондық пошта, баспа басылымдары және т. б.) арқылы тарату.

2.2. Тәлімгерлік қызмет.

Алғашқы 3 жылда педагог-психологтарды кәсіби бейімдеу қызметін ұйымдастыру.

2.3. Технологиялық қызмет.

Білім берудің практикалық психологиясының ресурстық орталығы мамандарының белсенді қатысуын қамтамасыз ететін жағдай жасау:

- Қостанай қаласы Білім беру ұйымдарының педагог-психологтарының озық өзекті жұмыс тәжірибесін анықтау, қорыту және тарату бойынша қызметті ұйымдастыру;
- педагог-психологтардың қала, облыс, республика деңгейінде өткізілетін түрлі әдістемелік іс-шараларға қатысуға дайындығын қамтамасыз ету (ақпараттық хаттарға сәйкес);
- оқу-әдістемелік материалдарды, түзету-дамыту жұмыс бағдарламаларын дайындау кезінде әдістемелік көмек көрсету;
- педагог-психологтардың кәсіби-тұлғалық өзіндік дамуына ынталандыру, тәжірибені жинақтау, авторлық материалдарды жариялау арқылы ішкі уәждемесін арттыруға жәрдемдесу.

2.4. Сараптама қызметі.

- білім беру ұйымдарының кәсіби қызметін бағалауды, қолданылатын бағдарламалардың, әдістемелердің, құралдардың, диагностикалық материалдардың оның мақсатына сәйкестігін бағалауды жүзеге асыратын сараптамалық топтардың жұмысына қатысу;
- авторлық құқықты қорғау, жариялау мақсатында әдістемелік әзірлемелерді сараптауға және рецензиялауға қатысу;
- апробация процесіндегі оқу-әдістемелік материалдарды әзірлеуге және іске асыруға жетекшілік ету.

3. Жұмысты ұйымдастыру

3.1. Ресурстық орталықтың жұмысы тұрақты сипатқа ие.

3.2. Ресурстық орталықтың қызметі «Қостанай қаласы әкімдігінің білім бөлімі» ММ жұмыс жоспарына сәйкес жүзеге асырылатын жоспарлау негізінде ұйымдастырылады.

3.3. Білім берудің практикалық психологиясының ресурстық орталығының жұмыс жоспарын оның басшысы жасайды және оны «Қостанай қаласы әкімдігінің білім бөлімі» ММ басшысы бекітеді.

3.4. Оқу жылы ішінде ресурстық орталықтың кемінде 4 отырысы өткізіледі, олардың барысында хаттама жүргізіледі.

3.5. Ресурстық орталық белгілі бір тақырып бойынша конференциялар, семинарлар, мастер-кластар, жұмыс тәжірибесімен алмасу және басқа да оқыту іс-шараларын ұйымдастыра алады.

3.6. Оқу жылының соңында ресурстық орталықтың басшысы «Қостанай қаласы әкімдігінің білім бөлімі» ММ талдау нысанында жұмыс туралы есеп береді.

3.7. Жұмыс жоспары, мәжіліс хаттамалары ресурстық орталық, атқарылған жұмыс туралы есеп 5 жыл бойы сақталады.

4. Ресурстық орталық мамандарының құқықтары:

Ресурстық орталық «Қостанай қаласы әкімдігінің білім бөлімі» ММ басшылығына ұсыныстар енгізуге құқылы.

- ресурстық орталық қызметінің басым бағыттарын анықтау бойынша;
- біліктілікті арттыру тәсілдерін таңдау бойынша: конференцияларға, семинарларға қатысу, біліктілікті арттыру курстарында оқыту (бюджеттік және бюджеттен тыс), Қостанай қаласы деңгейінде семинарлар, практикумдар, дәрістер, мастер-кластар және т. б. өткізу құқығын алу;
- түрлі кәсіби конкурстарға педагог-психологтарды қатысуға ұсыну бойынша;
- педагог-психологтарды көтермелеу және марапаттау бойынша.

5. Ресурстық орталық қатысушыларының міндеттері

5.1. Ресурстық орталық басшысының міндеттері:

- оқу жылына арналған Ресурстық орталықтың жұмыс жоспарын жасау;
- жұмыс жоспары бойынша ресурстық орталықтың отырыстарын өткізу (жылына 4 реттен кем емес);
- бастауыш педагогтампсихологтармен тәлімгерлікті ұйымдастыру;
- Қостанай қаласы Білім беру ұйымдарында тәжірибесін тарату мақсатында авторлық әзірлемелері, бағдарламалары бар педагог-психологтармен жұмысты ұйымдастыру.
- білім беру және диагностикалық түзету үдерісіндегі сабақтастықты қамтамасыз ету мақсатында педагог-психологтардың білім беру ұйымдарының басқа мамандарымен (сынып жетекшілері, әлеуметтік педагогтар) өзара іс-қимылын ұйымдастыру;
- өзекті психологиялық-педагогикалық мәселелер бойынша мамандарға (сынып жетекшілері, әлеуметтік педагогтар) кеңес беру;
- диагностикалық түзету процесіне заманауи білім беру технологияларын енгізу бойынша эксперименттік жұмысқа қатысу; - оқу жылындағы әдістемелік бірлестіктің жұмысы туралы есеп (талдау түрінде) құру;
- «педагог - психологтың әдістемелік жинағын» толықтыру.

5.2. Ресурстық орталық мамандарының міндеттері.

- ресурстық орталықтың отырыстарына қатысу;
- ресурстық орталық өткізетін іс-шараларға қатысу;
- Кәсіби өзін-өзі дамытудың өзіндік бағдарламасының болуы;
- кәсіби қызметтің өзін-өзі талдау негіздерін меңгеру;

- өзінің кәсіби деңгейін үздіксіз арттыру.

6. Ресурстық орталықтың құжаттамасы

1. Ресурстық орталықты құру туралы бұйрық.
2. Ресурстық орталықтың басшысы лауазымына тағайындау туралы бұйрық.
3. Ресурстық орталық туралы ереже.
4. Ағымдағы оқу жылына арналған Ресурстық орталықтың жұмыс жоспары.
5. Ресурстық орталықтың мамандары туралы деректер банкі: сандық және сапалық құрамы (жасы, білімі, мамандығы, Жалпы еңбек өтілі және мамандығы бойынша өтілі, біліктілік санаты, марапаттары, атағы, үй телефоны, электрондық пошта мекенжайы).
6. Педагог-психологтардың өз білімін жетілдіру тақырыптары туралы мәліметтер.
7. Іс-шараларды өткізу кестесі.
8. Кәсіби тәжірибенің мекен-жайы.
9. Ресурстық орталық отырыстарының хаттамалары.
10. «Педагог-психологтың әдістемелік жинағы» материалдары.